

خود کار آمدے در یاد گیرے و آموزش

مؤلف: دیبا شریعت

نشر و انیا

سرشناسه	: شریعت، دیبا، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: خودکارآمدی در یادگیری و آموزش / دیبا شریعت.
مشخصات نشر	: تهران : وائیا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۰ ص.
شابک	: ۵-۲۱-۶۲۶۶-۶۲۲۳-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: خودکارایی
موضوع	: Self-efficacy
موضوع	: یادگیری
موضوع	: Learning
موضوع	: انگیزش در آموزش و پرورش
موضوع	: Motivation in education
موضوع	: معلمان -- اثر بخشی
موضوع	: Teacher effectiveness
رده بندی کنگره	: ۷-۱۱ ش ۹۳/خ ۶۳۷ BF
رده بندی دیویی	: ۸/۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۰/۱۰

نشر وائیا

خودکارآمدی در یادگیری و آموزش

مولف: دیبا شریعت

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۵-۲۱-۶۲۶۶-۶۲۲۳-۹۷۸

۱۴۰۰۰۰ ریال

نشر وائیا: خیابان انقلاب خیابان ابوریحان خیابان وحید نظری پلاک ۳۶ واحد ۱

تلفن: ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۷۴۵۶۱

فهرست

۱۵	مقدمه
	فصل اول
۱۷	خودکارآمدی چیست و چرا باید خودمان را باور داشته باشیم؟
۱۹	برداشت انسان از خودکارآمدی
۱۹	ابعاد خودکارآمدی
۲۳	خود-کارآمدی و انگیزش درونی
۲۵	ویژگی‌های افراد خودکارآمد
۲۶	منابع انتظارات خود-کارآمدی
۲۸	عوامل مؤثر بر خودکارآمدی
۲۹	خود-کارآمدی و مدرسه
	فصل دوم
۳۱	خودکارآمدی و رفتار یادگیری
۳۲	خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی
۳۳	پیامدهای رفتاری خودکارآمدی
۳۵	روش‌های افزایش خودکارآمدی تحصیلی
۳۷	راهکارهای تدریس
	فصل سوم
۳۹	انگیزش و انگیزه
۴۰	رویکردهای مختلف انگیزشی
۴۰	رویکرد رفتاری
۴۱	رویکرد شناختی
۴۱	رویکرد انسان‌گرایی
۴۲	انگیزش و نیاز
۴۳	نیازهای اساسی
۴۴	فرانیاها یا نیازهای مربوط به شکوفایی

فصل چهارم

نقش سازه‌های انتظار و ادراک توانایی خود

رویکرد انتظار ضرب در ارزش

نظریه‌ی پیشرفت

نظریه‌ی اسناد

اسنادها و انگیزش فراگیران

پیشایندهای اسنادها

پس‌آیندهای رفتاری اسنادها

درماندگی آموخته شده

کاربرد آموزشی نظری انگیزشی نسبت دادن

فصل پنجم

خود کارآمدی معلم

اعمال خود کارآمدی در کلاس درس

کاربرد

فصل ششم

باورهای خود کارآمدی و اضطراب امتحان

سبب‌شناسی اضطراب امتحان

عوامل فردی و شخصیتی

عوامل آموزشگاهی و جامعه‌ای

عوامل خانوادگی

انتظارات معلم

روش‌های پیشگیری از اضطراب امتحان و توصیه‌ها

منابع

خودکارآمدی، باور فرد به توانایی خود برای کسب موفقیت در یک تکلیف است (بندورا^۱، ۱۹۷۷). باجارس و شانک (۲۰۰۱) معتقدند که مشکلات بسیاری از دانش‌آموزان در مدرسه ناشی از ناتوانی آنها در انجام موفقیت آمیز تکالیف نیست بلکه باور آنها به اینکه نمی‌توانند با موفقیت تکالیف را انجام دهند مربوط است. آنها یاد می‌گیرند خودشان را به عنوان ناتوان در رسیدگی به تکالیف تحصیلی ببینند (تامپسون، ۲۰۰۵). خودکارآمدی، یعنی «من می‌توانم» و درعوض، درماندگی یعنی «من نمی‌توانم». دانش‌آموزانی که به خود اعتماد دارند، می‌گویند، «می‌دانم که درس‌های این کلاس را خوب یاد می‌گیرم و فعالان کلاس به خوبی انجام خواهم داد». (بندورا؛ به نقل از سانتراک، ۱۳۸۷).

خودکارآمدی تأثیر بسیاری بر رفتار فرد به جای می‌گذارد. دانش‌آموزان دارای باور خودکارآمدی بالا از دانش‌آموزان دارای باور خودکارآمدی پایین از مهارت‌های خودنظم دهی بیشتری استفاده می‌کنند. آنها حواس‌شان را بر تکلیف یادگیری بیشتر متمرکز می‌نمایند، از راهبردهای تازه‌تری استفاده می‌کنند، از زمان استفاده‌ی بهینه‌ی بیشتر خود را هدایت می‌کنند، و هرگونه فعالیت انطباقی که برای پیشبرد یادگیری‌شان لازم باشد انجام می‌دهند. در مقابل، دانش‌آموزانی که از خودکارآمدی یا خودکارآمدی تصوری سطح بالایی برخوردار نیستند، کمتر می‌کنند که مهارت‌های شناختی لازم برای مقابله با موضوع یادگیری را ندارند. در نتیجه، با جدت به آن نمی‌پردازند. (بندورا، ۱۹۹۷؛ به نقل از سیف، ۱۳۹۳).

خودکارآمدی می‌تواند بر انتخاب وظایف، تلاش‌های انجام شده، ایستادگی و دستاوردهای دانش‌آموز تأثیر گذار باشد. دانش‌آموزان دارای خودکارآمدی بالا، در مقایسه با کسانی که در باره‌ی قابلیت‌های یادگیری خود تردید دارند، برای کسب یک مهارت یا انجام یک وظیفه، دستاورد بیشتری می‌کنند، جدی‌تر تلاش می‌کنند، در رویارویی با مشکلات ایستادگی بیشتری نشان می‌دهند و به موفقیت بیشتری دست می‌یابند. خودکارآمدی می‌تواند اثری جدی بر موفقیت فرد داشته باشد، اما تنها تأثیر آن نیست. اگر مهارت‌ها و معلومات لازم موجود نباشند، خودکارآمدی بالا نمی‌تواند عملکردی شایسته بیافریند (سانتراک، ۱۳۸۷).

آموزش مستلزم فعالیت متقابل و تعامل دست کم دو عنصر اساسی آموزگار و یادگیرنده است. کلاس درس محیطی است که این تعامل در آنجا شکل می‌گیرد (سیف، ۱۳۹۳). در یک کلاس درس،

برای ایجاد یادگیری و آموزش، بین معلمان و شاگردان تعاملاتی ایجاد می‌شود که آن تعاملات، ادراک دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (وفا و همکاران، ۱۳۹۳). همان طور که نقش معلمان در مدارس یک نقش حیاتی است، باید به همین میزان به خصوصیات و ویژگی‌های شخصیتی آن‌ها به عنوان الگوی دانش‌آموزان توجه داشته باشیم (قلائی، ۱۳۹۰). یکی از ویژگی‌های شخصیتی موجود در کلاس درس، ویژگی‌های معلم است که می‌توان به یک ویژگی شخصیتی او یعنی باورهای خودکارآمدی معلم اشاره کرد. باورهای خودکارآمدی معلم عبارت است از قضاوت معلم در باره‌ی توانایی خود برای به دست آوردن نایج مطلوب از فعالیت‌ها و یادگیری‌های دانش‌آموزان. اعتقاد بر این است که این باورها بر فعالیت و تلاش معلم در آموزش تأثیر گذار است (بندورا^۱، ۱۹۹۷، به نقل از وفا، ۱۳۹۳). معلمان دارای حس خودکارآمدی بالا رای تضمین موفقیت دانش‌آموزان فعالیت‌های چالش انگیزی برای آنها فراهم می‌کنند، جوّ کلاسی مثبت‌تری دارند، از ایده‌های دانش‌آموزان حمایت می‌کنند و نیازهای آنها را پی‌گیری می‌نمایند. بنابراین پژوهش‌ها نشان می‌دهد که خودکارآمدی یکی از اهداف اساسی اکثر برنامه‌های تربیت معلم است، زیرا باورهای خودکارآمدی معلمان بر نوع فعالیت‌های آموزشی و نوع تعاملاتشان با دانش‌آموزان اثر می‌گذارد.